

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан природничо-географічного факультету

Г.Я.Касьяненко
« 30 » серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Географічні основи регіонознавства

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія)

мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

« 30 » серпня 2019 р.

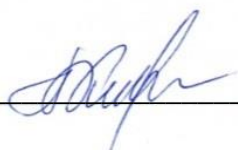
Голова
(Міроненко Л.П., к.пед.н, доцент)

Розробник: Сюткін Сергій Іванович – кандидат географічних наук, доцент кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 року.

Завідувач кафедри

Корнус О.Г., канд. геогр. наук, доцент

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'O.G. Kornus', is written over a horizontal line.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й		2-й	
Семестр			
3-й		3-й	
Лекції			
20 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
18 год.		6 год.	
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
80 год.		110 год.	
Консультації:			
2 год.		-	
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 120			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни:

формування у магістрантів знань про основи регіонаознавства як практичний інструмент розв'язання регіональних (територіальних) проблем у світі та в Україні, тенденції розвитку географічного (територіального і міжнародного) поділу праці та світових соціально-економічних процесів, сприяння формуванню у майбутніх фахівців з географії основних понять, категорій, законів і закономірностей територіальної організації суспільства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

- Здатність критично осмислювати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності **(ЗК-2)**.
- Здатність вільно користуватися рідною й іноземними мовами як засобом ділового спілкування **(ЗК-4)**.
- Здатність використовувати фундаментальні основи різних парадигм природничої та суспільної географії, знання основних географічних теорій та законів, історії розвитку географічних досліджень та ідей для з'ясування географічних особливостей природи Землі, розміщення населення і господарства **(ФК-1)**.
- Здатність формулювати, аналізувати та синтезувати рішення наукових проблем на абстрактному рівні шляхом декомпозиції їх на складові із застосування географічних знань, постійно оновлювати та накопичувати власні знання з природничої та суспільної географії **(ФК-2)**.
- Здатність організувати науково-дослідницьку діяльність та проводити дослідження на рівні новітніх досягнень, які є основою комплексного географічного мислення; постійно оновлювати та накопичувати власні знання з природничої та суспільної географії; мати стійкі навички роботи з різними типами географічних даних (текстовими, картографічними, графічними, числовими тощо) **(ФК-3)**.
- Здатність застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності вчителя **(ФК-12)**.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Перед вивченням навчальної дисципліни студенти мають оволодіти знаннями з основ наукових досліджень, картографії, основ теорії суспільної географії, географії населення, географії світового господарства, соціально-економічної географії України, регіональної економічної і соціальної географії, політичної географії з основами геополітики тощо.

Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка, затвердженого наказом № 420 від 30 вересня 2019 р.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-1 Оволодіти загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального географічного кругозору.

ПРН-2 Застосовувати наукові підходи до визначення сутності поняття освіти та освітніх процесів. Оцінювати та співставляти основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності. Пояснювати роль освіти в житті людини, мати уявлення про способи зберігання і передавання соціального досвіду і базисних цінностей культури.

ПРН-4 Демонструвати знання сучасних теоретичних основ та методології суспільної географії та регіонознавства, співставляти провідні парадигми суспільної географії та визначати сучасні напрями суспільно-географічних досліджень, аналізувати наслідки розвитку процесу географічного поділу праці.

ПРН-12 Використовувати іноземну мову, мати практичні навички ділового професійного спілкування, вміти укладати ділові документи іноземною мовою.

ПРН-13 Уміти опрацьовувати різні типи географічних даних (текстові, картографічні, графічні, числові тощо).

ПРН-14 Використовувати знання іноземної мови для наукової діяльності в міжнародному контексті. Інтерпретувати фахові тексти, використовуючи словники різних типів.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з основ технологій виробництва; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що впливають з наявних даних. на основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструює гіпотези і перевіряє їх. При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом навчальної дисципліни.
82-89	твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; який не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
74-81	знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами

	перетворення. Застосовує їх у видозмінений, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій.
64-73	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
60-63	самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
35-59	не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль								Разом	Сума
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60	100
8	8	7	7	8	8	7	7		
Контроль самостійної роботи								40	
5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Приклади тестових завдань для поточного контролю:

1. Назвіть науковця, який був лідером регіонального напрямку в економічній географії першої половини ХХ століття: а) П.В. де ла Блаш; б) Ф. Ратцель; в) М.М. Баранський; г) М.М. Колосовський; д) М.М. Паламарчук; е) В.Е. Ден; ж) У. Ізард; з) Х. Маккіндер; і) Н. Спайкман; й) М.Д. Пістун; к) Л.Г. Руденко.
2. Структура – це: а) зразок або модель, що прийняті для порівняння з ними; б) специфічні зв'язки елементів, які стійко зберігаються протягом всього часу існування системи; в) кількісна характеристика явища або процесу в поєднанні з його якісною визначеністю; г) теорія самоорганізації матерії у складних відкритих системах різноманітного походження.

3. Закінчіть речення (впишіть пропущене слово): «_____ структура є формою існування функції територіальної системи (геосистеми)».
4. Назвіть провідний метод аналізу географічних реалій в роботах Уолтера Ізарда та його послідовників: _____.
5. Виділіть із пропонованого списку природні складові елементи ТОС:
а) адміністративні одиниці; б) країни; в) інтеграційні угруповання країн;
г) поселення; д) виробничі агломерації; е) природні ресурси; ж) ландшафти.
6. Виділіть із пропонованого списку латентні зв'язки, завдяки яким реалізується територіальна (само)організація геосистем: а) пасажирські; б) вантажні;
в) інформаційні; г) управлінські; д) економічні; е) соціальні; ж) політичні.
7. Виділіть прізвища німецьких дослідників, які створили теорію «штандарту», що передувала теорії територіальної організації: а) К. Рітгер; б) О. Гумбольдт;
в) Й. Тюнен; г) А. Вебер; д) А. Льюїс; е) Ф. Ратцель; ж) А. Геттнер; з) Р. Челлен;
і) К. Хаусхофер; й) І. Кант; к) К. Маркс; л) Ф. Енгельс; м) М. Миклухо-Маклай.
8. Який із названих рівнів відповідає оглядовому підходу в аналізі ТОС:
а) локальний; б) мікрорегіональний; в) мезорегіональний; г) національний;
д) континентальний; е) крупномасштабний; ж) банальний; з) глобальний.
9. Допишіть словосполучення, якого бракує в схемі еволюції головного завдання суспільної географії: розміщення → _____ → територіальна організація
10. Закінчіть речення (впишіть пропущене слово): «Регіональний розвиток передбачає позитивні зрушення в _____ структурі».
11. Назвіть автора першого підручника «Вступ до регіоналістики» (1975): _____
12. Виділіть із пропонованого списку політичні складові елементи ТОС:
а) адміністративні одиниці; б) країни; в) інтеграційні угруповання країн;
г) поселення; д) виробничі агломерації; е) природні ресурси; ж) ландшафти.

Приклади тестових завдань для підсумкового контролю:

1. Встановіть відповідність між «класичними» формами суспільної організації виробництва (літери) та їхніми визначеннями (цифри). Цифри впишіть у відповідні колонки під літерами:

А. Концентрація	1. Процес встановлення виробничих зв'язків між різними підприємствами.
Б. Кооперування	2. Сукупність географічних об'єктів, розташованих на певній конкретній території, що постійно розвиваються у часі та пов'язані між собою щільними зв'язками
В. Спеціалізація	3. Процес світової економічної, політичної, культурної інтеграції та уніфікації.
Г. Комбінування	4. Форма суспільної організації виробництва, за якої на одному підприємстві зосереджуються виробництва різних галузей.
	5. Форма суспільної організації виробництва, за якої кожне окреме підприємство намагається випускати все більш однорідну й однотипну продукцію.
	6. Процес зосередження все більших обсягів виробництва певної продукції на окремих підприємствах.

Відповіді:

А	Б	В	Г

2. Встановіть відповідність між термінами (літери) та їхніми дефініціями (цифри):

А. Енерговиробничий цикл	1. Здійснення виробничих, управлінських та інших суспільних функцій за допомогою машин і механізмів без прямої участі людини, а лише під її контролем.
Б. Виробничий кластер	2. Сукупність технологічно пов'язаних та географічно сконцентрованих підприємств.
В. Економічний район	3. Сукупність заходів з боку держави, спрямованих на досягнення рівності між чоловіками і жінками з метою забезпечення сталого розвитку суспільства.
Г. Економічне районування	4. Процедура виділення системи економічних районів країни або крупного регіону на підставі об'єктивних відмінностей, що склалися під впливом територіального поділу праці.
	5. Територіально цілісна частина господарського комплексу країни, яка має спеціалізацію, комплексність, керованість.

	6. Типова стійка сукупність виробничих процесів, яка виникає взаємообумовлено навколо основного процесу для даного виду енергії та сировини.
--	--

Відповіді:

А	Б	В	Г

3. Встановіть відповідність між формами розміщення (літери) та наведеними характеристиками (цифри):

А. Одиничне	1. Варіант розміщення, який базується на спільній виробничій інфраструктурі.
Б. Групове	2. Варіант розміщення, який дає найменшу суму приведених затрат.
В. Комплексне	3. Переваги спільної сервісної ринкової інфраструктури (маркетингу й менеджменту, інноваційної та інвестиційної діяльності тощо)
Г. Кластерна організація	4. Політика захисту власного виробника за допомогою високих митних зборів на імпортовану продукцію.
	5. Додаткове вкладання коштів, отриманих у вигляді доходів від початкової інвестиції.
	6. Додатковий бонус від встановлення прямих і ефективних виробничих зв'язків.

Відповіді:

А	Б	В	Г

4. Встановіть відповідність між наведеними характеристиками (літери) та категоріями організації виробництва (цифри), до яких ці вислови відносяться:

А. Підприємство виробляє продукцію даного виду від початку і до кінця.	1. Предметна спеціалізація
Б. Територіальне зосередження підприємств і установ у межах окремих промислових майданчиків чи населених пунктів.	2. Агломерування
В. Його економічна єдність створюється виробничо-територіальними зв'язками підприємств, використанням загальнорайонних природних та економічних умов і ресурсів, виробничої і соціальної інфраструктури.	3. Транснаціональна корпорація
Г. Найбільш масштабна і складна форма територіальної організації.	4. Економіко-географічний район
	5. Енерговиробничий цикл
	6. Територіально-виробничий комплекс

Відповіді:

А	Б	В	Г

5. Підберіть для кожної наведеної фрази (літери) відповідне пропущене слово (цифри), відмінок можна змінювати:

А. (.....) різних видів виробництва має свої пороги.	1. Кооперація
Б. Спеціалізація виробництв була б неможливою без їхньої одночасної (.....).	2. Концентрація
В. Кластеризація – це наступна фаза (.....).	3. Спеціалізація
Г. Вузька (.....) виробництва ефективніша за широку.	4. Комплексування
	5. Ареалування
	6. Агломерування

Відповіді:

А	Б	В	Г

Питання до заліку з географічних основ регіонознавства:

1. Поняття про регіонознавство: основні підходи.
2. Регіон як об'єкт регіонознавства: основні підходи.
3. Регіон як територіальна система.
4. Предмет регіонознавства: основні підходи.

5. Типи регіонів.
6. Ієрархія регіонів: основні підходи.
7. Функції регіонознавства. Актуальні завдання сучасного регіонознавства.
8. Основні методи регіонознавства.
9. Комплексна регіонознавча характеристика.
10. Основні регіоналістичні теорії.
11. Регіональна політика: сутність та основні завдання.
12. Головні напрямки регіональної політики.
13. Фізико-географічна регіоналізація світу.
14. Політичні (геополітичні) регіони, їх ієрархія.
15. Геополітичні (політичні) макрорегіони та регіони світу.
16. Методологічні підходи до виокремлення географічних світів і регіонів.
17. Географічні світи Г. де Блія та П. Муллера: коротка характеристика.
18. Соціально-економічна регіоналізація світу: основні підходи.
19. Історико-культурна регіоналізація світу: основні підходи.
20. Цивілізаційні макрорегіони світу за В. В. Вольським.
21. Цивілізаційна регіоналізація світу С. Хантінгтона.
22. Загальна характеристика Європи.
23. Західна Європа: політична та економічна характеристика.
24. Центральна та Східна Європа: політична та економічна характеристика.
25. Регіональна інтеграція в Європі.
26. Розвиток регіональної політики у країнах Європейського Союзу.
27. Регіональна політика у країнах Європейського Союзу на початку ХХІ ст.
28. Північна та Центральна Азія: політична та економічна характеристика.
29. Регіони і регіональна політика в Росії.
30. Східна Азія: політична та економічна характеристика.
31. Регіони Китаю.
32. Південно-Східна Азія: політична та економічна характеристика.
33. Регіональна інтеграція в Південно-Східній Азії.
34. Південна Азія: політична та економічна характеристика.
35. Регіони Індії.
36. Регіональна інтеграція в Південній Азії.
37. Південно-Західна Азія: політична та економічна характеристика.
38. Африка: загальна характеристика.
39. Регіональна інтеграція в Африці.
40. Північна Африка: політична та економічна характеристика.
41. Західна Африка: політична та економічна характеристика.
42. Центральна Африка: політична та економічна характеристика.
43. Східна Африка: політична та економічна характеристика.
44. Південна Африка: політична та економічна характеристика.
45. Англо-Америка: загальна характеристика.
46. Регіональна політика у США.
47. Регіони Канади.
48. Регіональна інтеграція в Північній Америці.
49. Латинська Америка: загальна характеристика.
50. Регіональна інтеграція в Латинській Америці.
51. Мезо-Америка: політична та економічна характеристика.
52. Регіональна інтеграція в Центральній Америці та Карибському басейні.
53. Південна Америка: загальна характеристика.
54. Регіональна інтеграція в Південній Америці.
55. Регіон Амазонії і Ла-Плати: політична та економічна характеристика.
56. Регіони Бразилії.

57. Андський регіон: політична та економічна характеристика.
58. Австралія: загальна характеристика.
59. Океанія: загальна характеристика.
60. Політична регіоналізація України.
61. Історико-культурна регіоналізація України.
62. Економічне районування України.
63. Регіональна політика в Україні: основні завдання.
64. Основні проблеми здійснення регіональної політики в Україні.
65. Формування, розвиток, проблеми і перспективи єврорегіонів в Україні.
66. Основні завдання адміністративно-територіальної реформи в Україні.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Історичні передумови та наукові засади регіонознавства

Тема 1. Територіальна організація як наскрізний принцип життєдіяльності суспільства.

Територіальна організація і комплексно-пропорційний розвиток матеріально-речовинних і духовних компонентів життєдіяльності людини. Асоціація регіональної науки та міждисциплінарне вивчення регіону як цілісної системи – ТСЕС (територіальна соціально-економічна система). Переваги комплексного географічного підходу до вивчення регіонів.

Тема 2. Регіоналізація як головна складова територіальної організації суспільства.

Інтегруюча функція вчення про райони в системі географічних наук. Концептуальні відмінності понять «район» і «регіон». Регіоналізація як процес поділу території на регіони, а також перерозподілу владних компетенцій, передачі деяких функцій із державного на регіональний рівень, розвитку нових інституціональних форм тощо.

Тема 3. Суспільно-географічні концепції регіонального розвитку.

Регіональний розвиток як складний та багаторівневий процес якісної зміни простору, населення і господарства регіонів в межах країни. Різноманітні аспекти регіонального розвитку. 4 групи суспільно-географічних підходів до дослідження регіонального розвитку: 1) полімасштабності розвитку та регіоналізації простору; 2) нерівномірності розвитку та поляризації простору; 3) комплексності розвитку та кластерно-мережевої організації простору; 4) суб'єктивності сприйняття розвитку та концепції перцепції простору.

Тема 4. Форми суспільної і територіальної організації виробництва.

4 «класичні» форми суспільної організації виробництва – концентрація, спеціалізація, кооперування та комбінування. Доповнення переліку 4 «новітніми» формами – диверсифікація, агломерування, комплексування та кластеризація виробництв. Радикальні зміни принципів територіальної організації виробництва внаслідок появи транснаціональних корпорацій (ТНК).

РОЗДІЛ 2. Диференціація соціально-економічних параметрів і регіональна політика.

Тема 5. Регіональні відмінності у рівнях розвитку та якості життя.

Регіональний розвиток як комплексний багатовимірний процес трансформації внутрішніх соціально-економічних структур регіонів. Нерівномірність регіонального соціально-економічного розвитку, рівня та якості життя населення як загроза територіальній цілісності країни. Різностямованість та поліваріантність регіонального розвитку. Компенсація регіональних відмінностей як головне завдання регіональної політики.

Тема 6. Регіональна ідентичність.

Сприйняття регіональної ідентичності як певного ієрархічного рівня територіальної ідентичності. Баланс між ієрархічними рівнями ідентичності. Регіональна (територіальна) ідентичність як впливовий фактор регіонального розвитку. Проблема «протистояння» регіоналізації та глобалізації. Діалогові (рівноправні), толерантні (симбіозні) та агресивні форми стосунків регіональних (територіальних) культур і локальних цивілізацій.

Тема 7. Проблемні території України.

Проблемність території України як наслідок нерівномірності (асиметрії) регіонального соціально-економічного та екологічного розвитку. Специфіка застосування наукової категорії «депресивна територія». Вплив економічних трансформації пострадянського періоду на різні сфери життя населення в Україні. Посиленні поляризації державного простору України в регіональному аспекті та формування депресивних територій.

Тема 8. Світовий досвід регіональної політики.

Регіональна політика як важлива функція держави в сфері регулювання економічних, демографічних, соціальних, інвестиційних та інших процесів. Основні завдання регіональної політики. Залежність Ефективності регіональної політики від раціональної територіальної організації суспільства. Регіональне програмування. Огляд заходів регіональної політики США, Японії, Росії, Польщі та інших країн.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.		Сам.р	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам.р
Розділ I. Історичні передумови та наукові засади регіоналістики												
Тема 1. Територіальна організація як наскрізний принцип життя суспільства	14	2	2			10	14	1	-			13
Тема 2. Регіоналізація як головна складова територіальної організації суспільства	14	2	2			10	14	-	1			13
Тема 3. Суспільно-географічні концепції регіонального розвитку	16	4	2			10	14	-	1			13
Тема 4. Форми суспільної і територіальної організації виробництва	14	2	2			10	15	1	1			13
<i>Разом за розділом 1</i>	58	10	8		-	40	57	2	3	-	-	52
Розділ 2. Диференціація соціально-економічних параметрів і регіональна політика												
Тема 5. Регіональні відмінності у рівнях розвитку та якості життя населення	16	2	2		2	10	15	-	1			14
Тема 6. Регіональна ідентичність	16	4	2			10	16	1	1			14
Тема 7. Проблемні території України	16	2	4			10	18	1	1			16
Тема 8. Світовий досвід регіональної політики	14	2	2			10	14	-	-			14
<i>Разом за розділом 2</i>	62	10	10		2	40	63	2	3	-	-	58
Всього	120	20	18	-	2	80	120	4	6	-	-	110

Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Поділ регіонів України за рівнем економічного розвитку	2	1
2.	Чисельність населення (демографічний чинник регіоналізму)	2	
3.	Оцінка транспортної доступності міст із застосуванням теорії графів (коефіцієнт центральності положення)	2	1
4.	Форми суспільної і територіальної організації виробництва	2	
5.	Складання картосхеми типів регіонів України згідно стадій соціально-економічного розвитку	2	1
6.	Регіональна ідентичність населення України	2	1
7.	Проблемні (депресивні) території України	2	1
8.	Суспільно-географічна характеристика регіонів України	2	1
9.	Світовий та український досвід регіональної політики	2	
	Разом	18	6

Теми лабораторних занять

Виконання лабораторних робіт даною робочою програмою не передбачено.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Барановський М.О. Демографічні та розселенські зміни у розвитку сільських територій України // Економічна та соціальна географія. 2011. Вип. 62. С. 65-73.
2. Барановський М.О. Наукові засади суспільно-географічного вивчення сільських депресивних територій України. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2009. 396 с.
3. Гродзинський М.Д. Безрегіональність // Київський географічний щорічник. 2003. Вип. 3. С. 138-146.
4. Гукалова І.В. Якість життя населення України: суспільно-географічна концептуалізація. К.; Вид-во МВД України, 2009. 347 с.
5. Денисенко О.О. Процеси метрополізації: світогосподарський аспект. К.: ІГ НАНУ, 2012. 193 с.
6. Запотоцький С.П. Регіональна конкурентоспроможність: суспільно-географічні засади формування. К.: БізнесМедіаКонсалтинг, 2012. 424 с.
7. Заставецька Л.Б. Системи розселення і геопросторові проблеми вдосконалення адміністративно-територіального устрою України. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2013. 331 с.
8. Іщук С.І. Промислові комплекси України: наукові основи територіальної організації. К.: Вид-во Паливода А.В., 2003. 248 с.
9. Лібанова Е.М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу. К., 2008. 328 с.
10. Маруняк Є.О. Глобалізація та її вплив на розвиток регіонів України. К.: Реферат, 2007. 224 с.
11. Мезенцев К.В. Суспільно-географічне прогнозування регіонального розвитку. К.: ВПЦ «Київський університет», 2005. 253 с.
12. Мезенцева Н.І., Кривець О.О. Гендер і географія в Україні. К.: Ніка-Центр, 2013. 194с.
13. Мезенцева Н.І., Марченко Ю.В. Соціальні негаразди в регіонах України: географія та передумови поширення // Економічна та соціальна географія. 2011. Вип. 61. С. 173-178.
14. Мезенцев К.В., Підгрушний Г.П., Мезенцева Н.І. Регіональний розвиток в Україні: суспільно-просторова нерівність і поляризація. К.: ДП «Прінт-Сервіс», 2014. 132 с.
15. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теоретичні основи розміщення продуктивних сил і регіональної економіки. К.: ВГЛ Обрії, 2011. 182 с.
16. Пилипенко І.О. Методи та прийоми розподілу геопростору за ознаками «центр-периферія» // Економічна та соціальна географія. 2010. Вип. 60. С. 29-37.
17. Підгрушний Г.П. Промисловість і регіональний розвиток України. К.: ІГ НАНУ, 2009. 300 с.
18. Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії. К.: Вища школа, 1996. 231 с.
19. Пістун М.Д., Мезенцев К.В., Тьорло В.О. Регіональна політика в Україні: суспільно-географічний аспект. К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. 130 с.
20. Пістун М.Д., Мельничук А.Л. Сучасні проблеми регіонального розвитку. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 286 с.
21. Смаль В.В. Трансформація господарства постіндустріальних країн: наукові засади суспільно-географічного дослідження. К.: КНУ імені Т. Шевченка, 2011. 370 с.
22. Сонько С.П. Просторовий розвиток соціо-природних систем: шлях до нової парадигми. К.: Ніка-Центр, 2003. 287 с.
23. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С. Планування території. Херсон: Грінь Д.С., 2014. 268 с.
24. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 372 с.

25. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. Одеса: Астропринт, 2005. 650 с.
26. Яворська В.В. Регіональні геодемографічні процеси в Україні. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2013. 384 с.

Додаткові

1. Барановський М.О. Регіональні аспекти бідності населення України // Наук. вісн. ВНУ імені Лесі Українки. Серія: Географ. науки. 2012. № 9 (234). С. 70-76.
2. Гнатюк О.М. Назви підприємств та організацій України як маркер територіальної ідентичності населення // Київський географічний щорічник. 2014. Вип. 9. С. 67-77.
3. Дністрянський М.С. Етногеографія України. Л.: ВЦ ЛНУ імені І. Франка, 2008. 232 с.
4. Лісовський С.А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку. Житомир: Полісся, 2007. 108 с.
5. Підгрушний Г.П. Територіальна організація суспільства: сучасні підходи до розуміння категорії та її практичне значення // Укр. геогр. ж-л. 2010. № 2. С. 40-44.
6. Підгрушний Г.П. Значення полюсів соціально-економічного розвитку у вдосконаленні територіальної організації суспільства // Укр. геогр. ж-л. 2013. № 4. С. 40-47.
7. Підгрушний Г.П. Полюси соціально-економічного зростання як засіб реалізації регіональної політики держави // Україна: географія цілей та можливостей: Зб. наук. праць. К.: ФОП Лисенко М.М., 2013. Т. 2. С. 208-210.
8. Підгрушний Г.П., Денисенко О.О. Київ та прилегла територія в системі центр-периферійної взаємодії // Укр. геогр. ж-л. 2013. № 1. С. 37-35.
9. Сюткін С.І. Суспільна географія: термінологічний словник. Суми: ВПП «Фабрика друку», 2015. 56 с.
10. Сюткін С.І. Сучасна географія і класифікація наук // Збірник матеріалів наукового круглого столу «Актуальні проблеми сучасної географічної науки та освіти», м. Суми, 7 жовтня 2016 р. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. С. 3-5.
11. Enright M. Regional clusters and economic development: A research agenda // Business Networks: Prospects for Regional Development. Berlin, New York: de Gruyter, 1996. P. 190-213.
12. Enright M. Regional clusters and multinational enterprises. Independence, dependence or interdependence? // International Studies of Management & Organization. 2000. Vol. 30. № 2. P. 114-138.
13. Florida R. Cities and the creative class. New-York-London: Routledge, 2005. 198 p.
14. Friedmann J. Regional development policy. Cambridge: MIT Press, 1966. 189 p.
15. Friedmann J. The world city hypothesis // Development and Change. 1986. № 4. P. 69-83.
16. Harvey D. Spaces of neoliberalization: towards a theory of uneven geographical development. Hettner-Lectures 2004. Vol. 8. Wiesbaden: Franz Steiner Verlag, 2005. 132 p.
17. Hirschman A. The strategy of economic development. New Haven, 1958. 217 p.
18. Myrdal G. Economic theory and under-developed regions. London, 1957. 167 p.
19. Perroux F. Note sur les notion de pole de croissance // Economie Appliquee/ 1955. № 7 (1-2). P. 307-320.
20. Perroux F. Note sur la ville considerée comme pole de developement et comme foyer du progress // Revue Tiers-Monde. 1967. Т. 8. № 32. P. 1147-1158.
21. Porter M.E. Clusters and competition: new agendas for companies, governments and institutions // On Competition. Boston: Harvard Business Shool Press, 1998. P. 197-287.
22. Porter M.E. Locations, clusters and company strategy // The Oxford Handbook of Economic Geography. Oxford: Oxford University Press, 2000. P. 253-274
23. Sassen S. The Global City: New York, London, Tokyo. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1991. 412 p.
24. Sassen S. Cities in a World Economy. Thousand Oaks, CA: Pine Forge Press, 1994. 157 p.
25. Sassen S. Global cities and global city-regions: a comparison // Global City-Regions: Trends, Theory, Policy. Oxford: Oxford University Press, 2001. P. 78-95.

Інформаційні ресурси

1. Віче: Журнал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.viche.info>.
2. Державний комітет статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. ЄвроРегіо Україна. – Режим доступу: <http://www.eru.org.ua>.
4. Міжнародний центр перспективних досліджень. – Режим доступу: www.icps.kiev.ua.
5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.
6. Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мезенцев К.В. Суспільно-географічне прогнозування регіонального розвитку. К.: ВПЦ «Київський університет», 2005. 253 с.
2. Пістун М.Д., Мельничук А.Л. Сучасні проблеми регіонального розвитку. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. – 286 с.
3. Сюткін С.І. Регіональна економічна і соціальна географія : робочий зошит для самостійної роботи студентів. Частина 1. Європа та Азія / С.І. Сюткін. – Суми: ФОП Цьома С.П., 2017. – 48 с.
4. Сюткін С.І. Регіональна економічна і соціальна географія : робочий зошит для самостійної роботи студентів. Частина 2. Африка, Америка та Австралія з Океанією. Суми: ФОП Цьома С.П., 2018. 40 с.